

Παράδοση: ένα απόσταγμα ήθους και ύφους (Γιώργος Ξεινός, Γιατρός - Λογοτέχνης)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2grMBht>]

Δια-τη-ρώ-ντας και προ-βάλ-λο-ντας ό-λα τα ε-ξω-τε-ρι-κά γνω-ρί-σμα-τα και μορ-φο-λογι-κά χα-ρα-κτη-ρι-στι-κά, συ-ντη-ρεί-ται ι-κα-νο-ποι-η-τι-κά το σχή-μα του χτες, ε-νερ-γώ-ντας ως μνή-μο-νας, α-πέ-χο-ντας ό-μως πο-λύ α-πό την ε-πε-νέ-ρ-γεια στο πα-ρόν και τη συμ-βο-λή δη-μιουρ-γί-ας προ-ϋ-πο-θέ-σε-ων με-τε-ξέ-λι-ξής της. Για-τί βέ-βαια ό-ταν μι-λά-με για την πα-ρά-δο-ση μι-λά-με για έ-να κώ-δι-κα βί-ω-σης, που δη-μιουρ-γεί-ται μέ-σα στη ρο-ή του χρό-νου και του ο-ποί-ου η έ-κτα-ση και το βά-θος εί-ναι α-νά-λο-γο της διάρ-κειας του βί-ου του έ-θνους και του λα-ού στον ο-ποί-ο α-να-φέ-ρε-ται.

Ο κώ-δι-κας αυ-τός, ό-πως εύ-κο-λα μπο-ρεί να α-ντι-λη-φθεί κα-νείς δεν εί-ναι έ-να άθροι-σμα σχη-μα-τι-κών δε-δο-μέ-νων, αλ-λά μια αλ-λη-λου-χί-α τρό-πων και

συμπεριφορών που αποκτήθηκαν στο πέρας του χρόνου· ένα σύστημα αγωγής το οποίο συντέθηκε και στοιχειοθετήθηκε από την ανάγκη αντιμετώπισης των αντιξοοτήτων του βίου και ανταπόκρισης στα αιτήματα των καιρών. Πρόκειται μ' άλλα λόγια για ένα απόσταγμα ήθους και ύφους, που οριοθετεί τη στάση και τις αντιδράσεις απέναντι στο διηνεκώς μεταβαλλόμενο γίγνεσθαι το οποίο δεν μένει αμετάλλακτο, αλλά προοδευτικά μεταστοιχείωνεται συμμορφούμενο με τις επιταγές της επιβίωσης.

Αν έτσι, πάνω κάτω, μπορούμε να σκιαγραφήσουμε την παράδοση, τότε εύκολα διαπιστώνουμε ότι ο εγκιβωτισμός και η περιχαράκωσή της σε σχήματα δεν είναι παρά άκαμπτos συντηρητισμός, ο οποίος αγκιστρωμένος στο σχήμα και ανυποψίαστος από την δυναμική των μετασχηματισμών που επιφέρει η αλλαγή των εποχών, αντί να παραδειγματίζεται από το παραδεδομένο, δογματίζει εν ονόματι και εξ ονόματός του, στρεβλά προτείνοντας ως πρότυπα, παρωχημένους τύπους.

Καλούπια δηλαδή τρόπων και σχημάτων, τα οποία κάποτε υπήρξαν τελέσφορα και επαγωγά, που συνεισέφεραν στη διαμόρφωση και συγκρότηση των κοινωνιών μιας άλλης εποχής και των οποίων η

ε-πί-κλη-ση και πο-λύ πε-ρισ-σό-τε-ρο η πρότα-ση για ε-πα-να-φο-ρά τους στην ση-με-ρι-νή πραγ-μα-τι-κό-τη-τα μό-νο ως πα-ρω-δί-α μπο-ρεί να χα-ρα-κτη-ρι-στεί. Για-τί ο τρό-πος, ως πα-ρεμ-βα-τι-κή ε-νέρ-γεια, δεν εί-ναι πα-ρά ο συν-δυα-σμός ι-δε-ών, στο-χα-σμών και συλ-λο-γι-σμών, για τη δια-χεί-ρι-ση των κα-θη-μερι-νά α-να-κυ-πτό-ντων υ-πο-θέ-σε-ων και προ-βλη-μά-των· πράγ-μα που ση-μαί-νει ό-τι ο τρό-πος ε-ξαρ-τά-ται ευ-θέ-ως τό-σο α-πό τους με-τα-σχη-μα-τι-σμούς του α-ντι-κει-μέ-νου ό-σο και την α-ντί-δρα-ση σ' αυ-τή του υ-πο-κει-μέ-νου. Ό-ταν λοι-πόν ο τρό-πος συ-ντί-θε-ται γύ-ρο α-πό τον πυ-ρή-να του πα-ρα-δε-δο-μέ-νου ή-θους μέ-σα α-πό την α-νά-λυ-ση και κρί-ση των φαι-νο-μέ-νων του και-ρού, ώ-στε το ύ-φος της α-ντι-με-τώ-πι-σης των προ-κλή-σε-ων να εί-ναι εύ-ψυ-χο και λυ-σι-τε-λές, εί-ναι ευ-νό-η-το ό-τι α-πο-φεύ-γε-ται η α-καμ-ψί-α και η στε-ρε-ο-τυ-πί-α.

Νο-ού-με-νη λοι-πόν η πα-ρά-δο-ση ως μια ε-σω-τε-ρι-κή διαδι-κα-σί-α δια-μόρ-φω-σης τρό-πων υ-πό το πρί-σμα του κλη-ρο-νο-μού-με-νου ή-θους και ύ-φους, δεν έ-χει σε τί-πο-τα να κά-νει με εμ-μονές και α-κι-νησί-ες, που της προσ-δί-δουν τον χα-ρα-κτη-ρα της α-διαλ-λαξί-ας και της συ-ντή-ρη-σης.

Υ-πό αυ-τή την έν-νοια α-να-κα-λύ-πτου-με την πα-ρά-δο-ση στη συ-νέ-χεια της γλώσ-σας, στην ε-ξέ-λι-ξη της ο-ποί-ας εί-ναι εγ-γε-γραμ-μέ-νες τό-σο οι με-τα-μορ-φώ-σεις, οι με-ταλ-λα-γές και οι προ-σαρ-μο-γές της στο διαρ-κώς με-τα-βαλ-λό-με-νο πε-ρι-βάλ-λον της ε-πι-κοι-νω-νί-ας, ό-σο και οι κώ-δι-κες του ή-θους και του ύ-φους που ρυθ-μί-ζουν τα ό-ρια των με-τα-σχη-μα-τι-σμών της και τον βη-μα-τι-σμό της μέ-σα στη ρο-ή του χρό-νου. Η α-νά-γκη της γλώσ-σας να ο-νο-μά-σει και να εν-σω-μα-τώ-σει το προ-κύ-πτον νέ-ο, αλ-λά ταυ-τό-χρο-να και να δια-φυ-λά-ξει την ε-μπει-ρί-α και τις κα-τα-κτη-μέ-νες δε-ξιό-τη-τες, που της πα-ρέ-χουν την δυ-να-τό-τη-τα να δια-λο-γί-ζε-ται, να στο-χά-ζε-ται και να κρί-νει, την υ-πο-χρε-ώ-νουν να συ-νται-ριά-σει την προ-σαρ-μο-γή στις νέ-ες συν-θή-κες με την κε-κτη-μέ-νη δό-κι-μη εκ-φρα-στι-κή ι-κα-νό-τη-τά της.

Τού-το εί-ναι ι-διαί-τε-ρα εμ-φα-νές στην δι-κή μας γλώ-σα, στη μα-κράι-ω-νη διαδρο-μή της ο-ποί-ας εί-ναι ι-διαί-τε-ρα εμ-φα-νής ο τρό-πος των με-τα-στοι-χειώ-σε-ων, προ-κει-μέ-νου να συλ-λά-βει τις ε-κά-στο-τε νέ-ες πραγ-μα-τι-κό-τη-τες σ' έ-να ε-ξαιρε-τι-κά πλού-σιο α-πό το πα-ρελ-θόν και α-πο-τε-λε-σμα-τι-κό στην δια-τύ-πω-ση υ-ψη-λών νο-η-μά-των όρ-γα-νο. Ολό-κλη-ρη η ι-στο-ρί-α της ελ-λη-νι-κής γλώ-σας πι-στο-ποιεί ακρι-βώς αυ-τή τη λει-τουρ-γί-α της προ-σαρ-μο-γής του πα-ρε-δε-δο-μέ-νου στην α-να-γκαιό-τη-τα των δι-η-νε-κώς με-τα-βαλ-λό-μενων ε-ξω-τε-ρι-κών συν-θη-κών. Όλες οι πε-ρίο-δοι του ελ-λη-νι-κού λό-γου δεν εί-ναι τί-πο-τε άλ-λο, πα-ρά οι με-ταλ-λά-ξεις της γλωσ-σι-κής μας πα-ρά-δο-σης μπρο-στά στις α-παι-τή-σεις των και-ρών.

(συνεχίζεται)